

مدیریت در امور بالادستی

(۲)

دکتر حسن گل شیرازی

مدیریت، فرآیند و یا هنر به کارگیری مؤثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه ریزی، سازماندهی، بسیج امکانات و منابع، هدایت و کنترل آنهاست که برای دستیابی به اهداف سازمانی و براساس نظام ارزشی مورد قبول صورت می گیرد.

در کشورما، به تبع درک موضوع و فهم این ضرورت، نیاز به ارایه رویکردی جدید در مدیریت و در خصوص امور بالادستی نفت و گاز احساس می شود، چرا که با به کارگیری آن از جنبه های مختلف، می توان پاسخ بسیاری از مشکلات، نارسایی ها و گره های موجود در روند اجرای کار را شناسایی و در جهت رفع آنها تلاش نمود.

در شماره قبل، پیرامون مدیریت تکنولوژی و اهمیت آن در افزایش میزان استحصال ذخایر نفتی از طریق مهارت و به کارگیری به موقع تکنولوژی، مطالبی به صورت خلاصه ارایه شد؛ در این شماره، نقش مدیریت ریسک و اهمیت آن به اختصار بیان می شود.

مدیریت ریسک

اکتشاف و تولید نفت و گاز سرمایه گذاری بالایی را طلب می کند و از شرایط ویژه ای در مقایسه با سایر صنایع برخوردار است. فعالیت های مزبور، تحت تأثیر عوامل فیزیکی، طبیعی و شرایط میدان نفت و یا گاز است. ریسک هایی که در این زمینه وجود دارند عبارتند از:

- مواجه شدن با فشار غیرطبیعی ساختمان چاه
- ریزش چاه
- آتش سوزی و سایر مواردی که منجر به تخریب چاه نفت و یا گاز می شود.

- ریب تجهیزات عملیاتی
- خسارات نیروی انسانی
- تعطیلی عملیات
- آلودگی زیست محیطی
- ضرر و زیان و ناامنی محیط
- کار پیمانکار

البته عوامل متعدد دیگری در تعیین خطرپذیری عملیات اکتشافی مؤثر است که از میان آنها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- وجود نوع سنگ منبع

شناخت و تحلیل ریسک و خطراتی است که پروژه در طول عمر خود با آنها روبرو خواهد بود، به طوری که اهمیت آن از مسایل فنی پروژه نظیر طراحی و ساخت نیز بیشتر است. خطرات فوق همچنین سبب عدم نوعی اطمینان در تخمین میزان ذخایر و ظرفیت تولید، عدم توانمندی کامل در کنترل هزینه های اکتشاف، تولید، پالایش و بازاریابی می گردد. همچنین، هیچ اطمینانی وجود ندارد که مخازنی که در حال اکتشاف هستند بتوانند جایگزین مخازنی باشند که تا به حال محصولات آنها استخراج، تولید و به فروش رفته است و یا مخازن کشف شده بتواند هزینه های انجام شده را پوشش دهند و یا سرمایه را به موقع برگردانند.

فعالیت های حفاری نیز ریسکها و خطرات خاص خود را دارند. هزینه های حفاری، تکمیل و راه اندازی چاهها، معمولاً به صورت دقیق قابل پیش بینی نیست و در بسیاری از موارد در زمره ریسکهای پیمانکاری محسوب می گردد.

از طرفی، تصمیمات دولت ها، مسایل واگذاری مالکیت، به موقع نرسیدن تجهیزات و یا عدم کفایت آنها، در برخی مواقع باعث توقف عملیات و یا تأخیر آن می شود، که این عوامل نیز میزان ریسک را افزایش می دهد. یکی از مسایل مهم دیگر، ریسکهای موجود در تولید است چرا که ریسکهای تولید در نیمه اول و دوم عمر مخزن باید به وسیله مدیر مخزن شناسایی شوند و در قبال آنها استراتژی مناسبی اتخاذ گردد تا تولید براساس اصول علمی صورت گیرد به طوری که مخزن با مشکلاتی نظیر افزایش آب نمک، افزایش سطوح سیالات، افت غیرطبیعی فشار و در نهایت با افت تولید غیرطبیعی مواجه نشود. در حقیقت می توان گفت که بررسی عوامل فوق از وظایف مدیریت ریسک است.

"ادامه دارد"

- مهاجرت هیدروکربور از منبع به مخزن
- وجود مخزن مناسب
- وجود منافذ و عبورپذیری برای جریان یافتن هیدروکربورو - وجود تله برای جمع آوری هیدروکربور و در نهایت اینکه شناسایی و تجزیه و تحلیل ریسکهای پروژه ها، مدیران را در انتخاب روشهای صحیح مدیریتی در کلان پروژه ها یاری کرده، فرآیند مدیریت پروژه را بهینه ساخته و امکان در نظر گرفتن تمهیداتی را برای فائق آمدن بر مشکلات پروژه فراهم می نماید.
- به طور کلی ریسکها باید شناسایی، کنترل مالی، فنی و اقتصادی و تجزیه و تحلیل شوند تا استراتژی مناسب برای برخورد با آنها اتخاذ گردد، زیرا موفقیت یک پروژه مستلزم

